

KOD UCZNIA				

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY
8 grudnia 2025 r. godz. 11:00

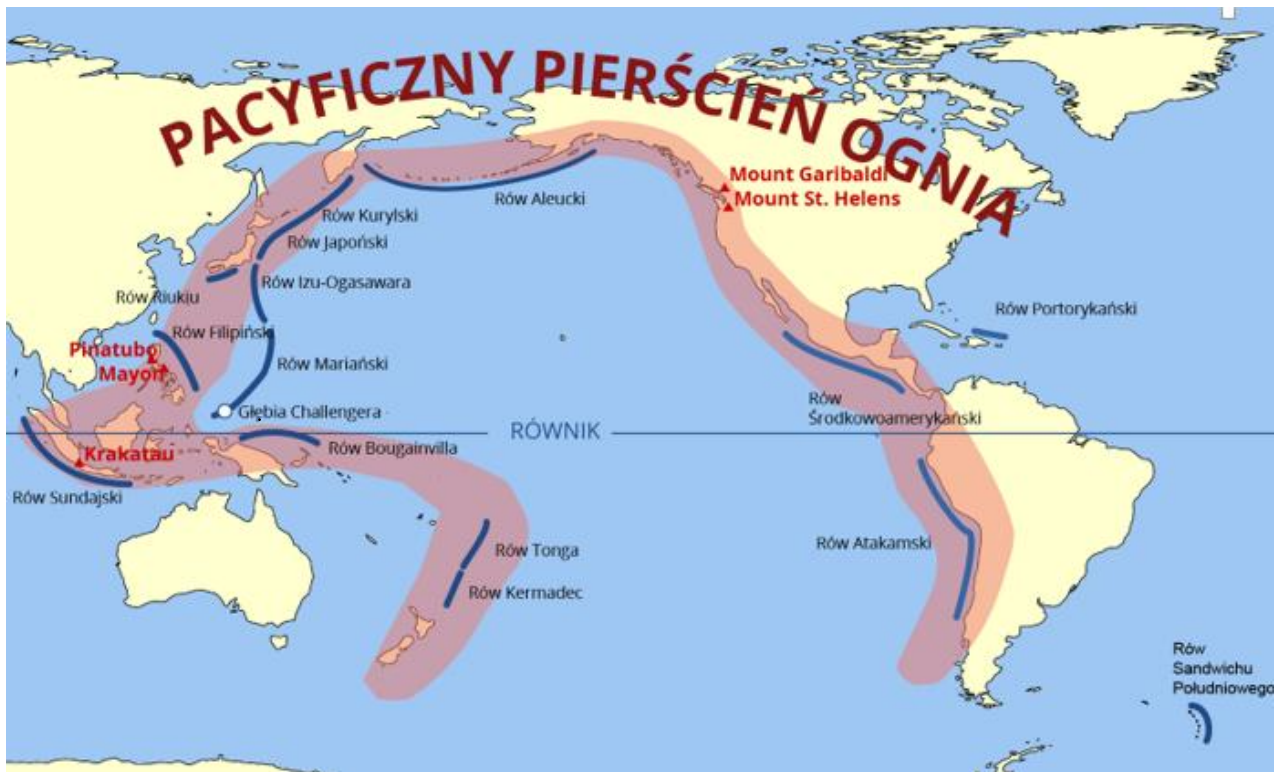
Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z **27 zadań**, na rozwiązanie których masz 90 minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony jest czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Jeśli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz lub napisz inną odpowiedź.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Mapa do zadań 1 i 2.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna

Zadanie 1. (0–1)

Spośród wymienionych niżej regionów podkreśl te trzy, w których występowanie wulkanizmu i trzęsień ziemi jest szczególnie częste.

Appalachy / Dolina Śmierci / Mezoameryka / Moluki /

Nizina Chińska / Nowa Południowa Walia / Ziemia Ognista

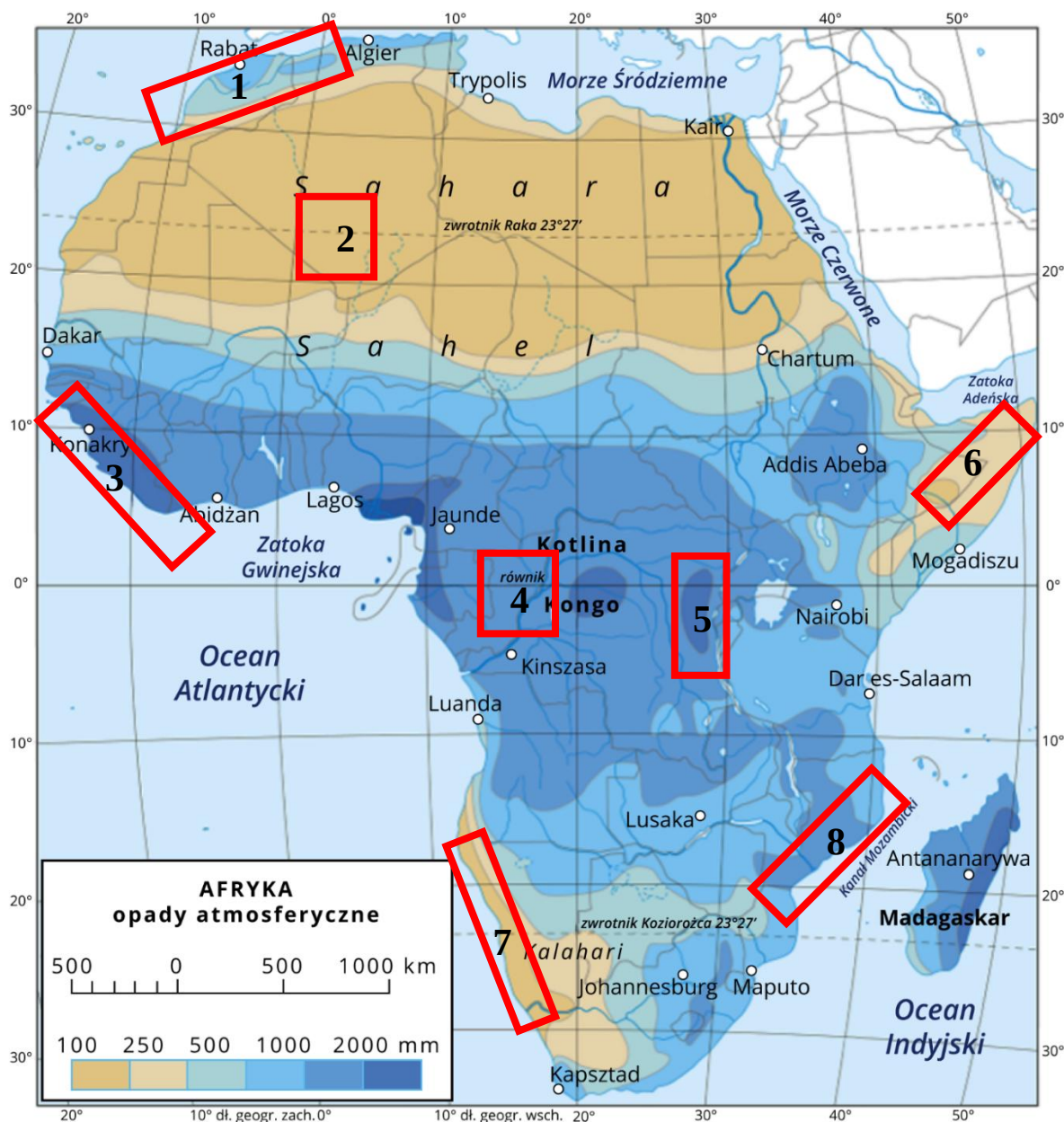
Zadanie 2. (0–1)

Uzupełnij zdanie wybierając odpowiedzi spośród I, II i III oraz X, Y i Z.

Największa głębina oceaniczna na Ziemi znajduje się na półkulach	I	północnej i zachodniej,	a wartość jej głębokości w metrach nie przekracza	X	wysokości najwyższego szczytu na Ziemi.
	II	północnej i wschodniej,		Y	głębokości najgłębszego jeziora na Ziemi.
	III	południowej i zachodniej,		Z	12 km.

Mapa do zadań 3 i 4.

Na poniższej mapie przedstawiono średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w Afryce. Numerami od 1 do 8 oznaczono wybrane obszary.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna

Zadanie 3. (0–2)

Do wymienionych niżej czynników i procesów, które w największym stopniu wpływają na roczną sumę opadów atmosferycznych w danym miejscu, przyporządkuj po dwa obszary oznaczone na mapie numerami od 1 do 8. Zapisz numery tych obszarów, pamiętając, że dany numer można wpisać tylko raz.

A. Bariera orograficzna i

B. Prąd morski i

Zadanie 4. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Wstaw **X** w każdym wierszu tabeli tak, by opis danej gleby odpowiadał miejscu na mapie, gdzie dana gleba ma znaczący udział.

Opis gleby	Obszar na mapie		
	2	4	5
Występuje w strefie gorącej, gdzie procesy humifikacji i mineralizacji zachodzą szybko. Otrzymuje duże dostawy biomasy, jednak uchodzi za glebę mało żyzną. Charakteryzuje ją płytkie występowanie konkrecji związków glinu, manganu i żelaza.			
Wytworzona na osadach piroklastycznych. W jej profilu widoczne bywają kolejne warstwy tych osadów, a także zawarte w niej szkliwo. Gleba żyzna, chętnie wykorzystywana rolniczo, pomimo ryzyka, jakie często niesie za sobą bytowanie w miejscach jej występowania.			
Bywa silnie zasolona, a jej poziom próchniczny jest bardzo słabo widoczny. Jej kolor to zazwyczaj odcienie czerwonego, burego lub szarego. Jest praktycznie nieprzydatna rolniczo.			

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Podkreśl poprawną odpowiedź spośród podanych.

Wśród opisów zawartych w tabeli z poprzedniego zadania, nie scharakteryzowano gleby

- A. górskiej.
- B. laterytowej.
- C. pustynnej.
- D. wulkanicznej.

Zadanie 6. (0–1)

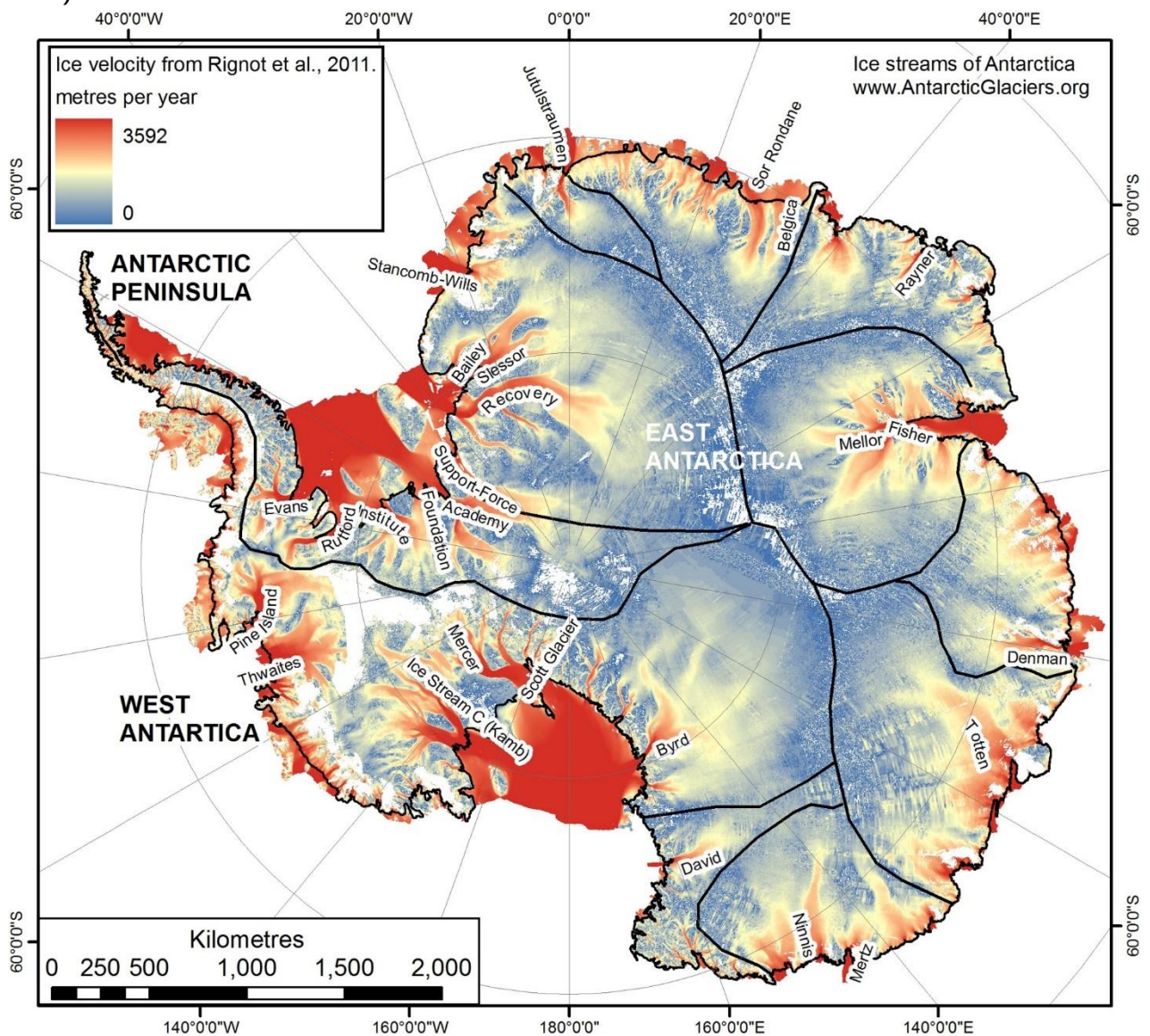
Spośród wymienionych poniżej regionów podkreśl te trzy, w których występują czarnoziemy.

Dakota Południowa / Donbas / Kamczatka / Mandżuria / Mato Grosso /

Tasmania / Wyżyna Irańska / Ziemia Baffina

Mapa do zadania 7.

Na mapie przedstawiono tempo przesuwania się lodu lodowcowego w Antarktyce wyrażone w metrach na rok (im cieplejsza barwa, tym szybsze przemieszczanie się lodu).

Źródło: www.antarcticglaciers.org

Zadanie 7. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub **F**, jeśli jest fałszywe.

Najszybsze tempo przesuwania się lodu lodowcowego w Antarktyce zachodzi w lodowcach szelfowych.	P	F
Antarktyda to kontynent położony w większości na półkuli wschodniej.	P	F
Najdalej na północ wysuniętym fragmentem południowego kontynentu jest Półwysep Antarktyczny, wysunięty w kierunku Afryki.	P	F
Polarnik stojący na biegunie południowym, aby dotrzeć do brzegów kontynentu zmuszony jest ruszyć na północ.	P	F

Zdjęcia do zadań 8 i 9.

Obie fotografie przedstawiają czoło lodowca Grey w południowej Patagonii.

Źródło: matadornetwork.com, youtube.com

Zadanie 8. (0–2)

Uzupełnij zdania. Podkreśl właściwe sformułowania wybrane spośród podanych.

- A. Na zdjęciach przedstawiono proces **cielenia się / osuwania się** fragmentu czoła lodowca **kontynentalnego / górskiego**.
- B. Lodowiec widoczny na fotografiach położony jest w **Ameryce Północnej / Ameryce Południowej**.
- C. W minionej dekadzie tempo deglacjacji lodowców w skali globalnej **zmniejszyło się / zwiększyło się**.

Zadanie 9. (0–1)

Topnienie lodowców to jedna z bezpośrednich przyczyn podnoszenia się poziomu wszechoceanu, dotycząca głównie regionów położonych w klimatach zimnych.

Podaj inną bezpośrednią przyczynę wzrostu poziomu wód wszechoceanu, która ma charakter bardziej uniwersalny, a związana jest z termiką wody morskiej.

.....

.....

.....

.....

.....

Zdjęcie do zadań 10, 11 i 12.

Mężczyzna zbierający plastik i inne materiały nadające się do recyklingu na wybrzeżu morskim w Mumbaju.

Źródło: The Japan Times, 26.06.2019

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź spośród podanych.

Plastikowe odpady trafiające do mórz i oceanów nie powodują

- A. wymierania ssaków i ryb morskich, które giną, zjadając je.
- B. wzrostu stężenia substancji trujących we wszechoceanie.
- C. ograniczeń w wydobywaniu ropy naftowej, której złoża zlokalizowane są w szelfach płytkich zbiorników morskich.
- D. formowania się dryfujących wysp śmieci, zwłaszcza w obszarach mórz i oceanów położonych z dala od prądów morskich.

Zadanie 11. (0–1)

Podaj nazwę państwa, w którym znajduje się mężczyzna na fotografii, oraz widocznego na niej akwenu.

Państwo:, akwen:

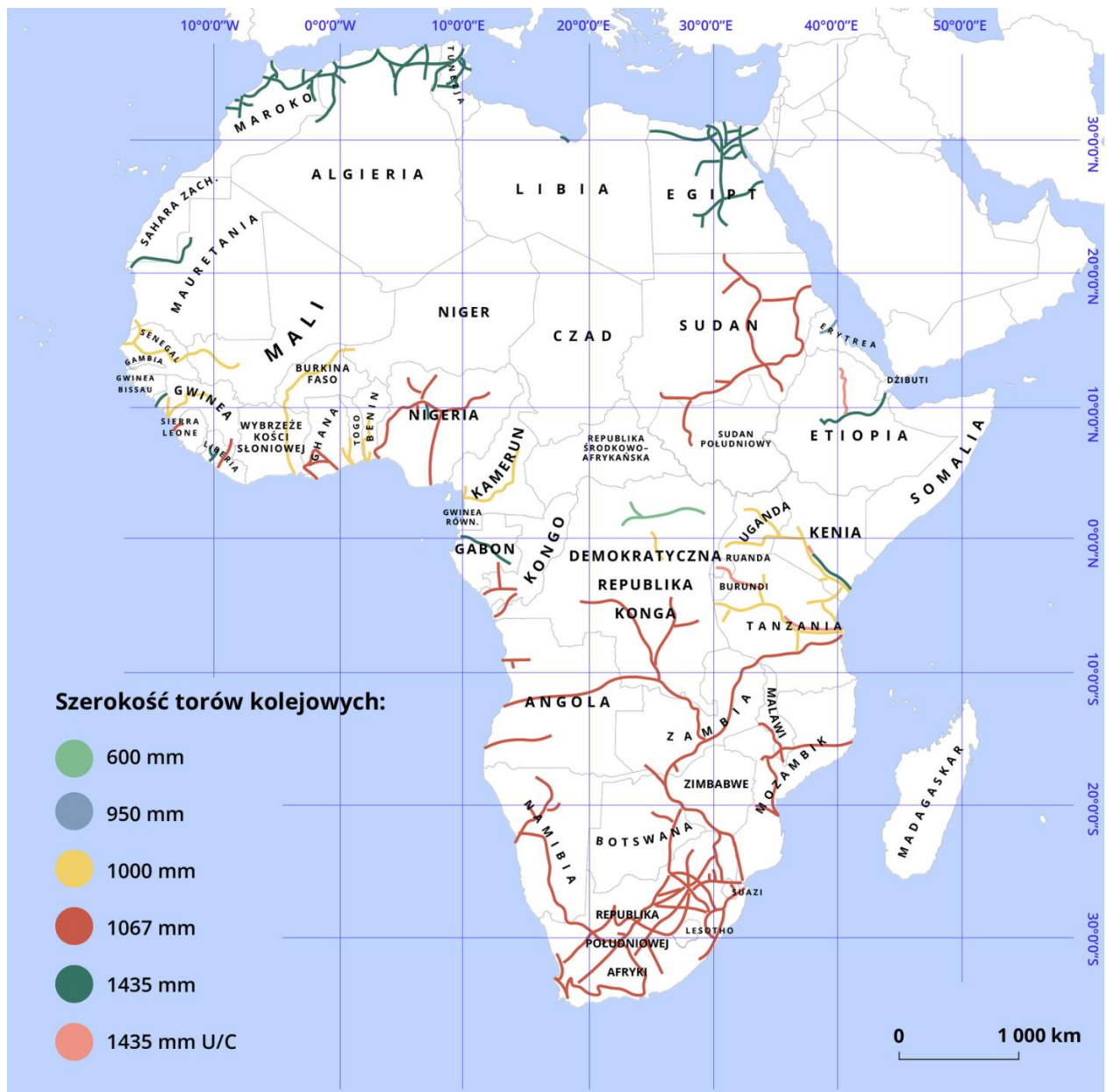
1.
2.
3.

W spisie powszechnym z 2011 roku liczba ludności Mumbai, którego powierzchnia to 610 km^2 , wyniosła 12 479 608 osób. Oblicz średnią gęstość zaludnienia miasta wyrażoną w osobach na km^2 . Zapisz obliczenia i odpowiedź, a wynik zaokrąglaj do pełnej liczby.

A full-page sheet of white graph paper featuring a uniform grid of thin black lines. The grid consists of small squares covering the entire area, with no margins or additional markings.

Strona 8 z 16

Mapa do zadań 14, 15 i 16.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna

Zadanie 14. (0–2)

Podkreśl po dwie nazwy stolic afrykańskich, do których pasują poniższe sformułowania.

1. Są to stolicy państw, w których nie ma żadnych linii kolejowych.

Addis Abeba / Bangi / Kinszasa / Luanda / Mogadiszu / Nairobi

2. Są to stolicy państw, w których jedynym stosowanym rozstawem torów jest ten o szerokości 1000 mm (tzw. rozstaw metrowy).

Akra / Chartum / Dodoma / Jaunde / Libreville / Wagadugu

Zadanie 15. (0–2)	
--------------------------	--

Wskaż po jednym uwarunkowaniu historycznym i gospodarczym, które w największym stopniu wpłynęły na przebieg sieci kolejowej w Afryce.

Główne uwarunkowanie historyczne przebiegu linii kolejowych w Afryce:

.....

.....

.....

.....

Główne uwarunkowanie gospodarcze przebiegu linii kolejowych w Afryce:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)	
--------------------------	--

Podaj szerokość rozstawu torów kolejowych, po których będzie się poruszał turysta chcący dotrzeć pociągiem z obszarów porośniętych przez roślinność charakterystyczną dla klimatu podzwrotnikowego morskiego (tzw. fynbos), przez sawannę, aż do wilgotnych lasów strefy równikowej. Podaj dominujący kierunek geograficzny takiej wycieczki.

Szerokość rozstawu torów

Dominujący kierunek geograficzny

Mapa do zadań 17, 18 i 19.

Literą **X** oznaczono wybrane państwo karaibskie.

Źródło: d-maps.com

Zadanie 17. (0–2)

Zaznacz na mapie literami **A**, **B** i **C** państwa, których udział w konfliktach zbrojnych opisano poniżej.

- A.** W państwie tym, rządzonym przez dyktatora, trwa wojna domowa. Jej przejawami są tłumienie buntów oraz niedopuszczanie do władzy demokratycznej opozycji, której liderka w październiku 2025 roku otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla. Autorytarne władze tego państwa zgłaszają roszczenia terytorialne względem mniejszego sąsiada.
- B.** Państwo to jest militarnie zaangażowane w kilka konfliktów zbrojnych, których lokalizacja wykracza poza obszar widoczny na mapie. O jego sile wojskowej świadczy liczna armia oraz dostęp do broni masowego rażenia. Obywatele tego kraju mają szeroki dostęp do broni palnej, czego rezultatem są powtarzające się od dekad masowe strzelaniny i zamachy o podłożu politycznym.
- C.** Od półtorej dekady państwo to zmaga się ze wzmożonymi napięciami wewnętrznymi, których podłoże stanowi powszechne ubóstwo, epidemie chorób zakaźnych oraz nieodbudowana infrastruktura zniszczona w wyniku trzęsienia ziemi. W wyniku działalności grup przestępczych w 2021 roku zginął urzędujący prezydent tego państwa, a obywatele uciekają do jednego większego i bogatszego sąsiada.

Zadanie 18. (0–2)	
--------------------------	--

Podaj nazwę państwa oznaczonego na mapie literą **X** oraz jego stolicy.

Następnie zaznacz dwie informacje odnoszące się do charakterystyki środowiska geograficznego tego państwa, spośród oznaczonych literami A. – E.

Nazwa państwa, stolica

Cechy środowiska geograficznego:

- A. Roczna amplituda temperatury powietrza nie przekracza tu 5°C, a opady są wyjątkowo obfite przez cały rok.
- B. Wyspę rokrocznie nawiedzają huragany, których kumulacja przypada na okres od połowy sierpnia do połowy października.
- C. Wyspa rozciągnięta jest południkowo, czego skutkiem jest zróżnicowanie przestrzenne strefowych formacji roślinnych.
- D. Ludność posługuje się głównie językiem hiszpańskim, a dominującym wyznaniem jest katolicyzm.
- E. W państwie panuje liberalna demokracja, a poziom jego rozwoju jest wyższy od większości państw wyspiarskich regionu.

Zdjęcie do zadań 19 i 20.

Zdjęcie przedstawia jeden z najważniejszych szlaków transportu morskiego na świecie, a zarazem zabytek techniki. Wykonano je w jednym z państw widocznych na mapie.

Źródło: <https://www.national-geographic.pl/>

Zadanie 19. (0–1)	
--------------------------	--

Podaj nazwę państwa, w którym wykonano fotografię. Zaznacz je na mapie literą **Z**.

Nazwa państwa

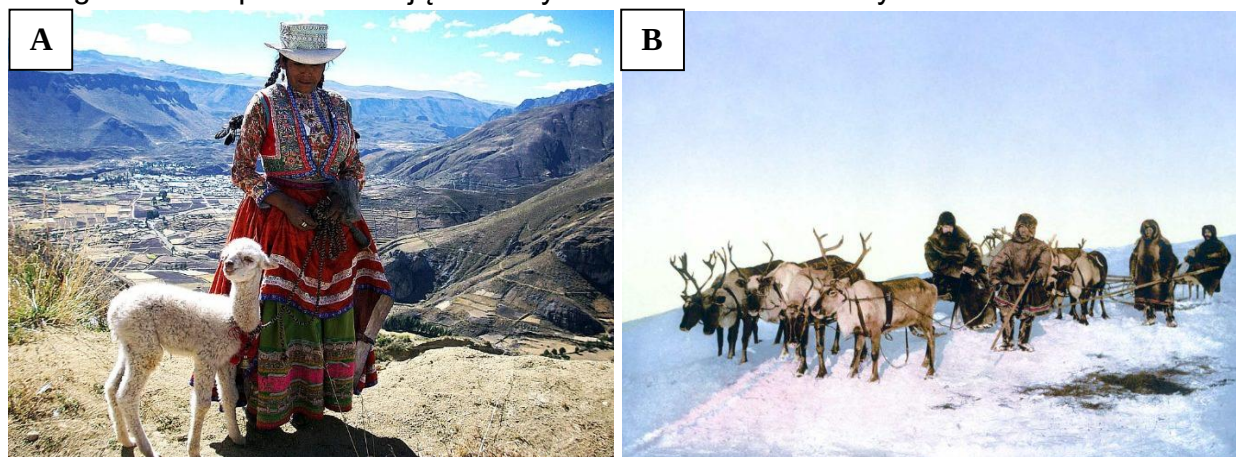
Zadanie 20. (0–1)

Wybierz spośród podanych dwie cechy obiektu przedstawionego na zdjęciu.

- A. Przecina dział wodny oddzielający zlewiska dwóch oceanów na Ziemi.
- B. Powstał w minionym wieku nakładem finansowym państwa trzeciego, które kontrolowało obiekt jeszcze trzy dekady temu.
- C. Ma przebieg głównie równoleżnikowy, a jednym z najpoważniejszych zagrożeń dla jego funkcjonowania jest aktywność sejsmiczna i wulkanizm.
- D. Jego funkcjonowanie zagrożone jest rozpoczętą już budową podobnego obiektu w państwie sąsiednim.
- E. Obiekt jest celem ataków terrorystycznych ze strony ludności lokalnej, której poziom dochodów nie odzwierciedla występowania w państwie tak dochodowego obiektu.

Zdjęcia do zadania 21.

Fotografie A i B przedstawiają rdzennych mieszkańców Ameryk.

Źródło: www.globtroter.pl, fajnepodroze.pl

Zadanie 21. (0–2)

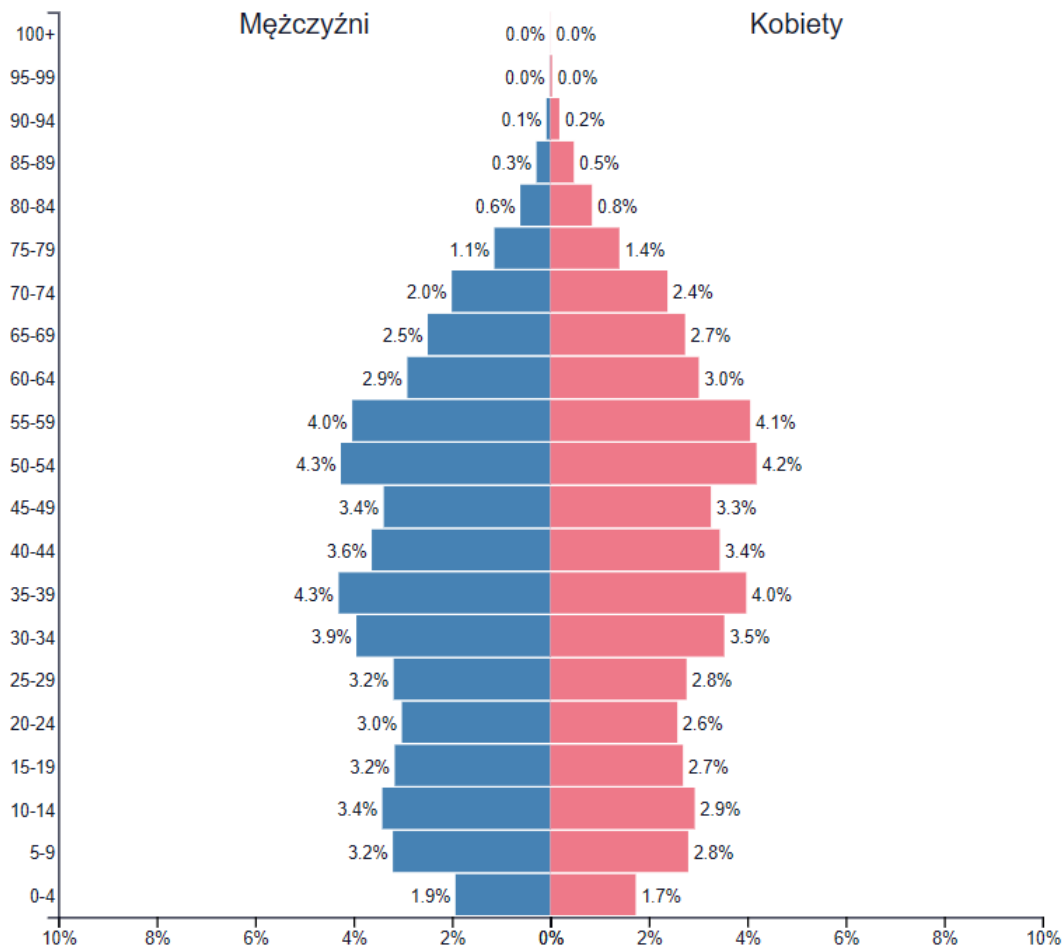
Uzupełnij tabelę. Podaj nazwy kontynentów, na których wykonano fotografie **A** i **B** oraz nazwy widocznych na nich przedstawicieli grup rdzennych Amerykanów. Nazwy grup wybierz z poniższych.

Apacze / Aztekowie / Inuici / Keczua / Komancze / Kreole / Metysi

Cecha	Fotografia A	Fotografia B
Kontynent		
Grupa etniczna		

Wykres do zadań 22 i 23.

Piramida płci i wieku (tzw. piramida demograficzna) dla Chin (ChRL) w 2024 roku.

Źródło: www.populationpyramid.net

Zadanie 22. (0–1)

W latach 1977-2015 w Państwie Środka obowiązywała polityka wewnętrzna mająca na celu kontrolę liczby urodzeń dzieci. Sprawująca totalitarną władzę Komunistyczna Partia Chin z powodzeniem wpływała na ograniczenie przyrostu naturalnego, a tym samym na współczesną strukturę demograficzną państwa.

Podaj nazwę opisanej polityki wprowadzonej w Chinach w latach 70. XX w.

Nazwa polityki

Zadanie 23. (0–1)

Wybierz poprawne dokończenie zdania.

Widoczna na wykresie struktura wieku ludności Chin zwiastuje

A) progres demograficzny. **B)** stagnację demograficzną. **C)** regres demograficzny.

Zadanie 24. (0–2)

Podaj trzy – inne niż wynikające z polityki wprowadzonej w Chinach – sposoby ograniczenia liczby urodzeń w państwach, które przeżywają eksplozję demograficzną.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 25. (0–2)

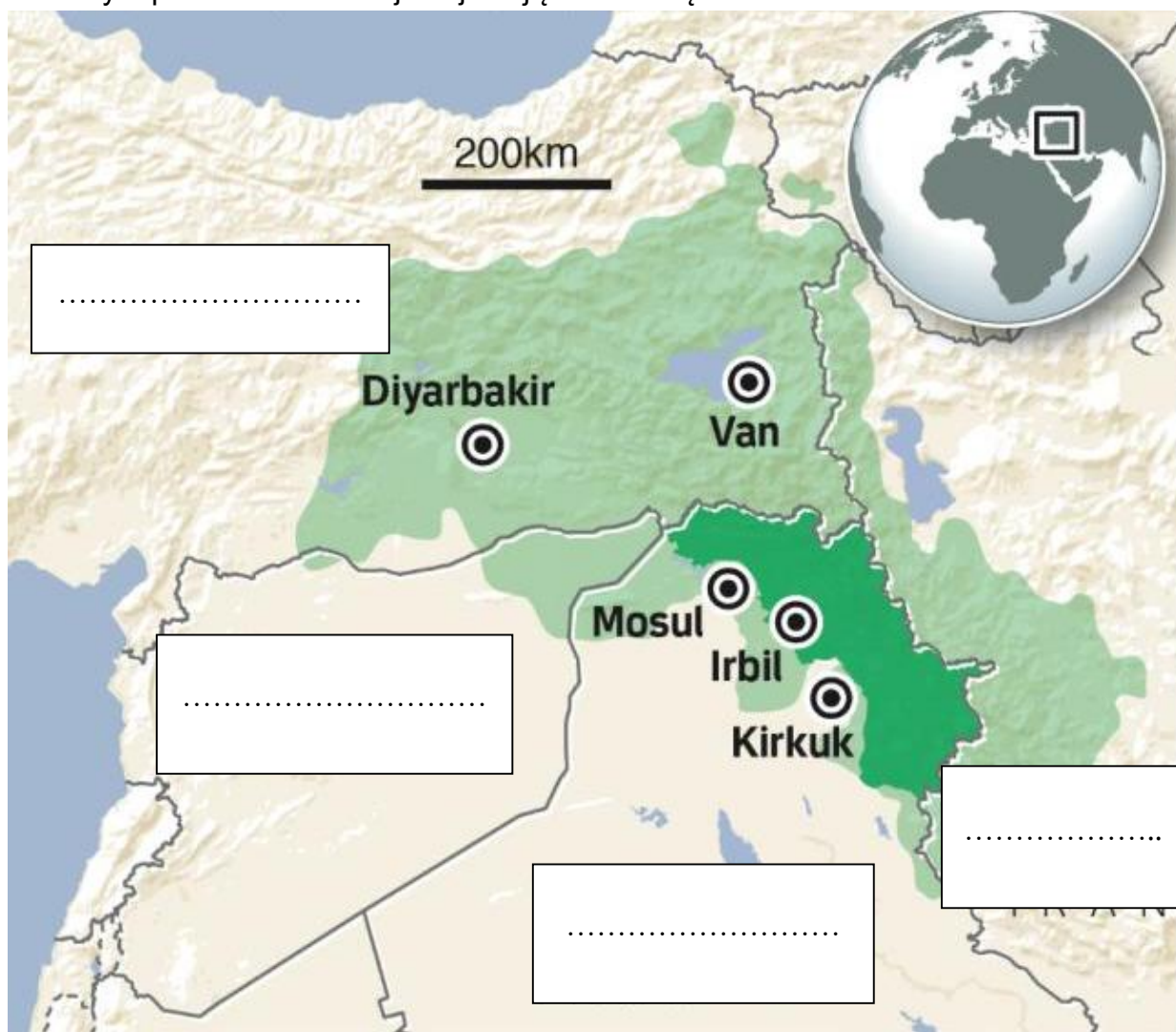
W Azji występuje wiele terytoriów, o które państwa toczą spory. Do podanych nazw państw dopisz w tabeli nazwy terytoriów spornych. Wybierz je spośród z podanych niżej.

Abchazja / Górski Karabach / Kaszmir / Kuryle / Osetia Południowa /
Strefa Gazy / Tajwan / Wzgórza Golan / Zachodni Brzeg

Państwa toczące spór	Terytorium lub terytoria sporne
Chiny, Indie i Pakistan	1.
Gruzja i Rosja	1. 2.
Izrael i Palestyna	1. 2.
Japonia i Rosja	1.

Mapa do zadań 26 i 27.

Na mapie kolorem zielonym zaznaczono obszary zamieszkiwane przez naród dążący do ustanowienia swojego państwa. Kolorem ciemnozielonym zaznaczono obszar, na którym przedstawiciele tej nacji mają autonomię.

Źródło: Rzeczpospolita (rp.pl)

Zadanie 26. (0–1)

Podaj nazwę narodu, który dąży do utworzenia swojego państwa w obszarze zaznaczonym na mapie. Następnie podaj najpowszechniejszą proponowaną nazwę tego państwa.

Naród, państwo

Zadanie 27. (0–2)

Podaj nazwy państw Bliskiego Wschodu, w granicach których toczy się spór o powołanie wyżej wspomnianego nowego państwa. Ich nazwy wpisz w ramki na powyższej mapie.